

Grote belangstelling voor workshop "Nieuwe soorten voor de Nederlandse aquacultuur"

Door Peter G.M. van der Heijden (Internationaal Agrarisch Centrum, Wageningen –UR) en Magnus van der Meer (AgroEco, Bennekom)

Op 29 september werd in Ede de workshop "Nieuwe soorten voor de Nederlandse aquacultuur" gehouden. De workshop was georganiseerd op initiatief van het Innovatie Platform Aquacultuur.

Ca. 150 deelnemers werden door Dhr Martin Scholten, directeur van het RIVO, welkom geheten. Dhr Scholten hield het publiek de mondiale statistieken van de visserij voor, waaruit blijkt dat de groei in de totale hoeveelheid gevangen vis er wel ongeveer uit is. Aquacultuur wordt bij het opvullen van het gat tussen de vraag en behoefte aan vis enerzijds, en het aanbod uit de visvangst anderzijds een belangrijke rol toebedeeld. Op wereldschaal zit de aquacultuur al jaren in de lift, en ook voor Europa en Nederland lijken de vooruitzichten gunstig. Zowel in Brussel, in Den Haag als bij een aantal provincies kan de laatste jaren een toegenomen belangstelling voor aquacultuur worden waargenomen. Dit blijkt o.a. uit de oprichting van het Innovatie Platform, en de subsidies die voor vernieuwende aquacultuuractiviteiten beschikbaar komen. Vanuit de Europese Unie wordt de ontwikkeling van de teelt van nieuwe soorten gesteund (zie ook AQUAcultuur, jaargang 19, nr.1), en de bijeenkomst in Ede ligt in het verlengde hiervan.

Na de boodschap van de heer Scholten deed Ir. Henk van der Mheen (ook RIVO) verslag van een onderzoek dat hij met

enkele collega's had uitgevoerd naar wat nu voor Nederland geschikte, nieuwe vis- en schelpdiersoorten voor de teelt zouden kunnen zijn. In een volgend nummer van dit blad zal over de aanpak en de resultaten van dit onderzoek uitgebreider worden bericht. Hierna kwamen vier sprekers aan het woord die al daadwerkelijke een nieuwe soort kweekten, of een eind op weg waren in het proces van het krijgen van de nodige vergunningen, het regelen van de financiering en aanleg van de kwekerij.

Happy shrimp

De heer Gilbert Curtesi (samen met Bas Greiner: Bass & Gill) deed verslag van het plan om in het Rotterdamse havengebied een garnalenkwekerij, de Happy Shrimp-farm, te gaan starten. Voor hen was het idee van combineren van verschillende bedrijfstakken die elkaar ondersteunen een belangrijk uitgangspunt. Zo zal de warmte nodig om tropische garnalen (*Penaeus vannamei*) te kunnen kweken gratis onttrokken kunnen worden aan het koelwater van de elektriciteitscentrale. Aan het project doet een keur van partners mee. Op een haverterrein willen ze in 0,4 ha kas grote garnalen met een stuksgewicht van 40 gr

kweken. Ze verwachten met hun garnalen, die indien gewenst zelfs levend geleverd kunnen worden, een nichemarkt te voorzien die bereid lijkt een goede prijs te betalen voor een dergelijk supervers product. Niet alleen de versheid (nu worden alle tropische garnalen bevroren aangevoerd), maar ook de productie in een duurzaam (recirculatie-)systeem zien ze als een voordeel bij de verkoop.

De bouw van de garnalenkwekerij moet binnenkort starten. De uiteindelijke productie is nog niet bekend, maar de initiatiefnemers mikken op een beginvolume van 30 ton per jaar, terwijl men uiteindelijk zo'n 300 ton wil halen. Maar ook met kleine volumes starten moet kunnen lukken met de verwachte prijzen van 15 tot 25 euro/kg voor verse garnaal en zelfs 25 tot 40 euro/kg voor levende garnaal.

Snoekbaars

De heer Erik Philipsen (Excellence Fish

BV) vertelde waarom hij 7 jaar geleden de snoekbaars als nieuwe soort voor zijn kwekerij had gekozen, hoe hij de financiering had geregeld en met veel doorzettingsvermogen nu zo ver was gekomen dat volgend jaar de snoekbaarskwekerij wellicht rendabel ging worden. Hij benadrukte het belang van een gedegen voorstudie, de noodzaak van een goed business plan en zeer ruim startkapitaal waarbij rekening wordt gehouden met tegenslagen op alle niveaus ("worst case scenario"). De dames en heren van de banken blijken zich de mislukte kwekerijen uit het verleden nog goed te herinneren en zullen hooguit 50% van het bedrag nodig voor een innovatieproject financieren. De heer Philipsen wees op enkele karaktereigenschappen waarover een pionier moet beschikken: er volledig voor gaan en er alles (ook tijd voor hobby's en gezin) voor opzij willen zetten; voldoende kennis, kapitaal en ondernemerschap; en het (incasserings-)vermogen om na de

Een bijna volle zaal bij de workshop in Ede.

www.aquacultuur.nl

Nieuwe webstek over Nederlandse aquacultuur

Op 29 september, tijdens de workshop "Nieuwe soorten voor de Nederlandse aquacultuur" werd een nieuwe webstek over de Nederlandse aquacultuur geopend. Op deze stek is zeer veel informatie te vinden over de Nederlandse aquacultuur. De stek is opgezet door het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit (Directie Visserij), en heeft als doel " ... de kennis op het terrein van aquacultuur gemakkelijk toegankelijk te maken voor zowel startende als ervaren vis- en schelpdientelers, belangenbehartigers, ambtenaren en geïnteresseerde burgers. De site belicht aspecten op teelttechnisch terrein, de markt, beleid & regelgeving en opleiding & onderzoek van de aquacultuur sector in zijn geheel." De stek is gemaakt en wordt bijgehouden door het Nederlands Instituut voor Visserijonderzoek (RIVO). Vanuit de startpagina heeft de gebruiker keuze uit 3 typen aquacultuur: Visteelt, Schelpdienteelte en Zilte landbouw. Eenmaal aangeland bij uw favoriete type aquacultuur kan gekozen worden voor de onderwerpen Productie & teelt, Markt, Beleid, Regelgeving, Opleiding & onderzoek, Informatie over de sector, en een Kaart van dat deel van de webstek. Er wordt ruim de mogelijkheid geboden om door te klikken naar andere webstekken waar meer gedetailleerde informatie over de betreffende dier- of plantensoort, instituut of regelgeving, etc te vinden is.

De makers van deze zeer waardevolle nieuwe webstek vragen U, de gebruikers, om opmerkingen, aanvullingen en andere suggesties voor verbeteringen.

zoveelste onverklaarbare massale sterfte van een partij vis weer opnieuw te kunnen beginnen. "Is viskweek mijn levensmissie?" zo dient een kweker-van-een-nieuwe-vis-soort-in-spé zich af te vragen.

Barramundi

De heer Harrie Rutgers (Barramundi Farming Company) vertelde over zijn plan voor de opzet van een barramundi kwekerij in Tolbert (Gr.). Zijn bedrijf is een joint venture met het bedrijf Cell Aquaculture Ltd dat in Australië de voortplanting en kweek van deze soort in recirculatiesystemen al in praktijk brengt. De kwekerij in Tolbert zal worden opgebouwd uit onafhankelijke kleine recirculatie-eenheden (2 bassins per filter) die door Cell Aquaculture zijn ontwikkeld. Cell levert vanuit Australië ook

de pootvis. Men hoopt in Tolbert eind dit jaar van start te gaan en als alles goed gaat zal de Barramundi Farming Company 70 ton /jaar gaan produceren. De kwekerij zal voor Cell Aquaculture Ltd een showcase van hun technologie en aanpak zijn waar men bezoekers welkom kan heten en rondleiden, en van waaruit men hoopt ook andere kwekerijen in Nederland en elders in Europa op te kunnen zetten. Behalve barramundi zou Cell Aquaculture ook bij de teelt van Golden Perch (*Macquaria ambigua*) en riviergar-nalen van dienst kunnen zijn. (Maar om de consument niet met veel nieuwe producten tegelijk te overvallen zal dat pas gebeuren nadat de introductie van de barramundi is voltooid.) Omdat de barramundi niet op de lijst van toegelaten vissoorten voor de aquacultuur voorkomt is door LNV een

onthefing van een jaar verleend waarin aangetoond moet worden dat de soort op viswaardige wijze (=zonder onaanvaardbare gezondheids- en welzijnsproblemen) gehouden kan worden. Pas na goedkeuring door een onafhankelijke commissie zal deze vissoort ook op de lijst van toegelaten soorten geplaatst kunnen worden.

Bij het opstarten van het bedrijf was de medewerking nodig van allerlei instanties. Genoemd werden bijvoorbeeld de moeizame onderhandelingen met de RABO-bank waarna uiteindelijk de ABN-AMRO wel bereid werd gevonden om de onderneming te financieren. En de provincie Groningen bleek ook niet op voorhand heel erg mee te werken aan het realiseren van een nieuwe viskwekerij. Gesuggereerd werd dat viskwekers misschien wel makkelijker in de provincie Friesland zouden kunnen starten. Geroemd werd de medewerking van zowel LNV (Arjo Rothuis) als het Productschap Vis (Wim van Eijk) bij de aanvraag om de barramundi in Nederland te introduceren voor de (experimentele) kweek. En ten slotte werd er nog een oproep gedaan aan de toekomstige collega's viskwekers: "Ga niet voor de makkelijkste weg en kopieer wat een ander doet. Dat levert alleen maar

(te) lage prijzen op. Geef elkaar de kans om een nieuwe en succesvolle tak aan de sector te ontwikkelen." Overigens werd erbij vermeld dat men wel graag met anderen wil werken in bijvoorbeeld een franchise constructie.

Baby mosseltjes

De mossel is in Nederland een oude bekende, en zoals U elders in dit blad kunt lezen is de teelt nu nog vrijwel geheel afhankelijk van zaad (= ca 1 cm grote mosseltjes) dat in de Waddenzee en de Zeeuwse wateren wordt opgevisst, of vanuit het buitenland wordt ingevoerd. Vanuit natuurbeschermingskringen worden steeds meer en vaker bezwaren aangetekend en worden door de overheid steeds meer beperkingen aan de mosselzaadvisserij in Nederland opgelegd. Dit heeft een aantal bedrijven aangezet tot het uitproberen van speciale netten voor de zaadopvang (zie o.a. Aquacultuur jaargang 19, nr. 4). In de mosselsector is Roem van Yerseke al jaren een bekende speler, en namens dit bedrijf berichtte de heer Geijzen over de inspanningen om samen met RIVO Yerseke, Inve en Hogeschool Zeeland een kleine bedrijf op te zetten waar mosselzaad wordt geproduceerd uitgaande van ouder-

Tijdens discussies in kleinere groepen werd één nieuwe vissoort verder besproken.

Netherlands Partnership for Aquaculture (NPfA) opgericht

De bezoekers van de workshop "Nieuwe soorten voor de Nederlandse aquacultuur" konden in een kleine stand ook geïnformeerd worden over het Netherlands Partnership for Aquaculture, een nieuw initiatief dat tot doel heeft de krachten te bundelen van Nederlandse bedrijven en instellingen die buiten Nederland actief zijn met aquacultuur inclusief de gelieerde, toeleverende en verwerkende bedrijfstakken. Op dit moment is er een kleine actiegroep bestaande uit vertegenwoordigers van bij de NPfA betrokken bedrijven en instellingen bezig om het partnership gestalte te geven. Het NPfA heeft als doelstellingen de Nederlandse kennis, ervaring en producten op het gebied van aquacultuur in het buitenland aan te bieden en bekend te maken door middel van gezamenlijke promotie en informatievoorziening. Samen kan een completer pakket aangeboden worden hetgeen gunstig is voor de marktkansen voor Nederlandse aquacultuurbedrijven en instellingen. Het partnership wil een platform bieden voor spelers op het internationale aquacultuurterrein waar ideeën voor gezamenlijke activiteiten besproken en uitgevoerd kunnen worden. Als voorbeelden van dergelijke activiteiten worden het organiseren van netwerkbijeenkomsten, betrokkenheid bij Nederlandse handelsmissies, en aansluiting bij beurzen en grote internationale bijeenkomsten genoemd. Het secretariaat van het NPfA is gevestigd in het Nederlands Centrum voor Handelsbevordering (NCH) in Den Haag, tel: 070-3441504 (Dhr P. Eikelenboom).

dieren. Het "pilot"bedrijf dient vooral om de technische en economische haalbaarheid van een dergelijke mosselzaadproductie te testen. Op dit moment worden in de kwekerij reeds kleine, zelf gekweekte mosseltjes opgekweekt.

Na het beluisteren van deze presentaties konden de deelnemers aan de workshop hun top 5 van favoriete nieuwe soorten bij de organisatoren indienen. Vervolgens werd in 5 kleinere groepen de verschillende aspecten van de start van de teelt van de 5 meest genoemde soorten (tong, mossel, barramundi, garnaal en snoekbaars) besproken.

De toekomst van nieuwe soorten in Nederland

Aan het eind van de middag werd door Ir

Arjo Rothuis (Directie Visserij, Ministerie van LNV) het beleid ten aanzien van de teelt van nieuwe soorten uit de doeken gedaan. Tijdens de borrel na de bijeenkomst viel te beluisteren dat de deelnemers van de workshop over het algemeen overtuigd waren dat men bij LNV, net als bij het RIVO, graag bereid is om viskwekers te helpen om nieuwe soorten te gaan gebruiken. Maar de genoemde 'cases' in de workshop toonden aan dat het bij die nieuwe soorten toch lijkt gaan om uitsluitend kleine producten. Bij het vullen van het door Martin Scholten in zijn inleiding genoemde gat tussen vraag en aanbod lijkt voor de Nederlandse visteelt op korte termijn nog geen grote rol van betekenis weggelegd.